

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

žalobce: **M. Z.**
zastoupený advokátem JUDr. Davidem Pytelou, MBA, LL.M.
sídlem Litovelská 1349/2b, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc

za účasti osoby
zúčastněné na řízení: **EG. D., a.s., IČO: 28085400**
sídlem Lidická 1873/36, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2025, č. j. KUOK-11198/2025, sp. zn. KÚOK/140122/2024/OSR/9206,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2025, č. j. KUOK-11198/2025, sp. zn. KÚOK/140122/2024/OSR/9206, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- I. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 16 269 Kč, a to k rukám žalobcova advokáta JUDr. Davida Pytely, MBA, LL.M., do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podanou žalobou brojí proti výše označenému rozhodnutí, kterým žalovaný podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“), zamítl odvolání žalobce a potvrdil správnost rozhodnutí Magistrátu města Prostějova (dále též „stavební úřad“ či „správní orgán prvního stupně“) ze dne 25. 10. 2024, č. j. PVMU 209369/2024 22, sp. zn. SÚ 1929/2023, kterým bylo:
 - a) podle § 24 odst. 3 písm. a) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“ nebo „vyvlastňovací zákon“), rozhodnuto o omezení vlastnického práva k pozemku parc. č. st. XA, k. ú. X, zapsanému na Listu vlastnictví č. XB vedeném Katastrálním úřadem pro Olomoucký kraj, Katastrální pracoviště Prostějov, v rozsahu 0,39 m² a délce 1 m při celkové rozloze pozemku 105 m², jak je vymezeno v geometrickém plánu č. 648-358b/2021, ověřeném dne 12. 11. 2021 Ing. H. M. a potvrzeném Katastrálním úřadem pro Olomoucký kraj, katastrální pracoviště Prostějov dne 18. 11. 2021 pod č. PGP-1623/2021-709, k němuž vlastnické právo náleží odvolateli, zřízením věcného břemene – služebnosti ve prospěch vyvlastnitel, kterým je obchodní společnost EG. D., a. s., IČ: 28085400, sídlem Lidická 1873/36, Černá Pole, 602 00 Brno (dále jen „vyvlastnitel“),
 - b) určena dle § 24 odst. 3 písm. c) zákona o vyvlastnění ve spojení s § 3c zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále jen „liniový zákon“), že vyvlastnitel je povinen zahájit uskutečnění účelu vyvlastnění nejpozději do 4 let od právní moci rozhodnutí,
 - c) v souladu s § 24 odst. 4 písm. a) zákona o vyvlastnění určena ve prospěch odvolatele jednorázová peněžní náhrada za vyvlastnění ve výši 260 Kč pro vyvlastňovaného M. Z.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. Ve včas podané žalobě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), splňující též ostatní podmínky řízení (§ 65, § 68 a § 70 s. ř. s.), žalobce navrhl krajskému soudu, aby zrušil napadené rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (§ 78 odst. 3 s. ř. s.).
3. Žalobce je vlastníkem pozemků parc. č. st. XA v k. ú. X, jehož součástí je i budova č. p. XC. Umístěnou stavbou mají být omezena jeho veřejná subjektivní práva, především právo vlastnické, a to hlavně umístěním kabelových skříní do fasády budovy a plotu. Žalobce především zdůraznil, že stavební záměr ohrožuje statiku domu. Příčinou je dopravní provoz na přilehlé komunikaci, která je ve velmi špatném stavu. Vznikají tak silné otřesy, jež narušují stavebnětechnické vlastnosti budovy. Žalobci není zřejmé, z čeho vyvlastnitel dovodil, že námitka ohledně narušení statiky je neopodstatněná. Stavební úřad ani vyvlastňovací úřady se statikou domu nezabývaly, což je alarmující. Žalobce v této souvislosti předložil odborné vyjádření statika (zpráva Ing. M. J.), podle níž budova již nyní vykazuje statické poruchy a jakékoliv stavební práce bez předchozí sanace nelze doporučit.

Stavební záměr je zcela překvapivý a škodlivý. Předpokládá narušení fasády a tím i termoregulačních vlastností domu žalobce. Podle žalobce představuje záměr šikanózní výkon práva. Závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2763/21, žalovaný dle názoru žalobce interpreтуje nesprávně.

4. Žalobce dále namítl (stejně jako v odvolání), že správní orgány se nedostatečně vypořádaly s otázkou vhodnosti zvoleného řešení, když sledovaného cíle (modernizace elektrické sítě) je možné dosáhnout jinak – vhodněji – aniž by bylo nutné zasahovat do pozemku parc. č. st. XA. Alternativním řešením může být vybudování elektrické sítě a jejího příslušenství mimo pozemek žalobce. Mohla by se nacházet na pozemku parc. č. XD, jenž je ve vlastnictví města Prostějova a takové řešení umožňuje.
5. Žalobce rovněž namítl, že stanovená výše náhrady za vyvlastnění je naprosto neadekvátní a nepokryje ani zlomek způsobených škod. V této souvislosti odkázal na rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu ve věci náhrady za omezení vlastnického práva žalobce zřízením věcného břemene k pozemku p. č. XE.
6. Konečně žalobce namítl podjatost vyvlastňovacího úřadu. Důvody podjatosti podle něj spočívají v tom, že Magistrát města Prostějova a jeho odbory *činí žalobci potíže a rozhodují nezákonně*. V této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 10. 8. 1998, sp. zn. 29 Ca 200/96, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 7 As 123/2013-28. Žalobce vznesl námitku podjatosti i vůči pracovníci vyvlastňovacího úřadu, která ve věci rozhodovala, a to jednak proto, že je pod vlivem stavebního úřadu a musí dbát pokynů nadřízených, a dále i proto, že v některých písemnostech uvedla nesprávného majitele pozemků p. č. XE a XF. Na žádost o vysvětlení nijak nereagovala. Podle žalobce je proto prvostupňové rozhodnutí nicotné. Nesouhlasí s tím, aby o věci rozhodoval vyvlastňovací úřad.
7. Závěrem žalobce navrhl, aby soud přerušil řízení o žalobě do doby než Evropský soud pro lidská práva rozhodne o stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2023, čj. 29 A 15/2021-118, který se týkal umístění předmětného stavebního záměru, jakož i proti navazujícím usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2024, č.j. 7 As 91/2023-34, a Ústavního soudu ze dne 4. 9. 2024, sp.zn. III. ÚS 2286/24

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby. Setrval na závěrech vyslovených v napadeném rozhodnutí, na jehož odůvodnění odkázal. Pokud jde o provozuschopnost stávajícího nadzemního elektrického vedení, za distribuci elektrické energie odpovídá distributor a je na jeho uvážení, kdy má rekonstrukce elektrického vedení ekonomický smysl. Ohledně umístění kabelové (přípojkové) skříně uvedl žalovaný, že jakékoliv jiné řešení by nezabránilo omezení práv žalobce, neboť by stejně muselo dojít k napojení z těchto skříní do budovy. Ohledně narušení statiky poukázal žalovaný na skutečnost, že vyvlastnitel objednal na popud žalobce zpracování stavebně technického posudku ohledně vlivu osazení kabelové skříně na statiku budovy. Žalobce však statikovi neposkytl potřebnou součinnost. Výše náhrady pak byla stanovena řádně dle znaleckého posudku. V neposlední řadě nesouhlasí ani s námitkou žalobce ohledně podjatosti úředních osob.

IV. Posouzení věci soudem

9. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, včetně

řízení předcházející jejich vydání, a dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná** [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

10. Krajský soud považuje za nezbytné v úvodu zdůraznit, že skutkově i právně téměř totožnou věcí se zabýval již senát 30 A zdejšího soudu, který k žalobě žalobce (a Z. Z.) přezkoumával zákonnost rozhodnutí o vyvlastnění podle § 24 odst. 3 písm. a) zákona o vyvlastnění, jímž došlo k omezení vlastnického práva žalobců k budově č. p. XC na pozemku parc. č. st. XA v k.ú. X tím, že úřad zřídil věcné břemeno – služebnost ve prospěch osoby zúčastněné na řízení, které spočívá v právu vyvlastnitel zřídít a provozovat na budově zařízení distribuční soustavy, a to nové kabelové vedení NN a přípojkovou skříň včetně všech součástí a příslušenství, dle územního rozhodnutí ze dne 22. 9. 2020, č. j. PVMU 99042/2020 61. Krajský soud následně vydal dne 20. 5. 2025 rozsudek č. j. 30 A 9/2025-52, kterým napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, neboť se dostatečně nevypořádal s námitkou alternativního umístění (řešení) se žalovaný vypořádá s námitkou alternativního umístění (řešení) záměru před dům žalobce na pozemku p. č. XD ve vlastnictví města Prostějov.
11. Krajský soud (i s ohledem na skutkovou i právní podobnost obou případů) neshledává žádný důvod, proč se od uvedených závěrů rozsudku č. j. 30 A 9/2025-52 v nyní projednávané věci žalobce odchýlovat, a proto do značné míry bude vycházet z jeho právní argumentace.
12. Rovněž v nyní projednávané věci je jádrem sporu nesouhlas žalobce s omezením jeho vlastnického práva v důsledku vyvlastnění za účelem realizace předmětného stavebního záměru. Žalobce tvrdí, že žalovaný se měl zabývat otázkou, zda je umísťovaná stavba v souladu s veřejným zájmem, pročez měl posoudit, zda není zasaženo do práv účastníků řízení „nad přípustnou míru“, a současně se měl důkladněji vypořádat s otázkou existence vhodnějšího (alternativního) řešení před dům žalobce na pozemku p. č. XD ve vlastnictví města Prostějov.
13. Krajský soud vycházel z níže uvedené právní úpravy.
14. Podle § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění platí, že *vyvlastnění je přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem.*
15. Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem. Podle odst. 2 platí, že *veřejný zájem na vyvlastnění musí být prokázán ve vyvlastňovacím řízení.*
16. Dle § 3 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 232/2022 Sb. (dále jen „energetický zákon“), „*se distribuce elektřiny uskutečňuje ve veřejném zájmu. Stavby sloužící pro distribuci elektřiny a stavby s nimi související jsou zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu. Pro zřízení a provozování stavby distribuční soustavy anebo pro zřízení a provozování stavby související lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku nebo ke stavbě podle zákona o vyvlastnění.*“
17. Dle § 25 odst. 4 energetického zákona „*je provozovatel distribuční soustavy povinen zřídít věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 3 písm. e), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti za jednorázovou náhradu; v případě, že nedošlo k dohodě a jsou-li dány podmínky podle zvláštního právního předpisu (stavebního zákona –*

poznámka krajského soudu) vydá příslušný vyvlastňovací úřad na návrh příslušného provozovatele distribuční soustavy rozhodnutí o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části.“

Veřejný zájem na realizaci záměru

18. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že předmětný záměr, s jehož realizací žalobci nesouhlasí, má být součástí elektrické distribuční soustavy. Uplatní se proto § 3 odst. 2 energetického zákona, který stanoví, že *se distribuce elektřiny uskutečňuje ve veřejném zájmu* a že zřízení předmětného záměru je *ve veřejném zájmu*.
19. Výkladem citovaného ustanovení se opakovaně zabývala judikatura NSS i Ústavního soudu. NSS v rozsudku ze dne 11. 8. 2021, č. 2 As 317/2020-41, shrnul dosavadní judikaturu tak, že *„veřejný zájem na vyvlastnění [...] vyplývá přímo z energetického zákona, a to konkrétně z § 3 odst. 2, který stanoví, že „přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny a distribuce plynu, uskladňování plynu, výroba a rozvod tepelné energie se uskutečňují ve veřejném zájmu.“ Obdobně z § 2 odst. 2 písm. a) bod 1 energetického zákona, který definuje distribuční soustavu v elektroenergetice, plyne, že „distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.“ V rozsudku ze dne 29. 8. 2017, č. j. 8 As 187/2016-51, který se zabýval velmi obdobnou věcí, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „jakkoliv mají stěžovatelé obecně pravdu v tom, že veřejný zájem musí být ve vyvlastňovacím řízení prokázán (§ 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění), toto obecné pravidlo se v případě, vyplývá-li určitý veřejný zájem přímo ze zákona, jak je tomu mimo jiné i u staveb plynárenských zařízení podle energetického zákona (totéž bezpochyby platí pro stavby elektroenergetických zařízení), neuplatní, neboť § 3 odst. 2 energetického zákona má povahu speciální právní normy k § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění. To však na druhou stranu neznamena, že ve vyvlastňovacím řízení není třeba vážit převahu tohoto veřejného zájmu na dosažení požadovaného účelu nad zachováním práv vyvlastňovaného, jak plyne z § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění. (...) veřejný zájem je dán a vyplývá ze zákona (a není jej proto třeba dokazovat).“ Také v rozsudku ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016 – 75, Nejvyšší správní soud naznal, že distribuční soustava elektrické energie je ex lege [s ohledem na § 3 odst. 2 a § 2 odst. 2 písm. a) bod 1 energetického zákona] „zřizována a provozována ve veřejném zájmu a rovněž podle kasačního soudu je tento zájem intenzivní“; ústavní stížnost proti tomuto rozsudku byla Ústavním soudem odmítnuta usnesením ze dne 16. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 4/18. Obdobně judikuje taktéž Nejvyšší soud, který ve svém rozsudku ze dne 26. 1. 2017, sp. zn. 21 Cdo 799/2016, vyslovil, že „z ustanovení energetického zákona vyplývá, že zřizování a provozování přenosové soustavy se děje ve veřejném zájmu. [...] V rámci vyvlastňovacího řízení tedy není otázka veřejného zájmu předmětem dokazování, vyvlastňovací úřad rozhoduje pouze o tom, jestliže veřejný zájem na dosažení účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného.“*
20. Uvedený náhled potvrdil i Ústavní soud, který např. v žalovaném zmiňovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 2763/21 konstatoval: *„závěr Nejvyššího správního soudu [...], že v případech, kdy existenci veřejného zájmu stanoví přímo zvláštní právní předpis, nemusí být existence veřejného zájmu ve vyvlastňovacím řízení prokazována podle § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění, nelze shledat z důvodů uvedených výše za neústavní. Naopak Ústavní soud shledává, že právní úprava v § 3 odst. 2 energetického zákona [...], která stanoví nevyvratitelnou domněnku existence veřejného zájmu na vyvlastnění pozemků a staveb při činnostech v těchto ustanoveních vymezených, je souladná s ústavními kautelami čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny a s postavením Parlamentu jako zákonodárního sboru, který je oprávněn či zavázán v zájmu státu v obecné rovině stanovit, co je*

ve veřejném zájmu, a tím vymezit zákonný rámec pro individuální rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů.“

21. Lze tedy shrnout, že zájem na vyvlastnění jakékoli nemovitosti musí být v každém jednotlivém řízení individuálně zjišťován. Ovšem v případech, kdy jeho existenci stanoví přímo zvláštní právní předpis [srov. § 2 odst. 2 písm. a) bod 1, § 3 odst. 2 energetického zákona] nemusí být existence veřejného zájmu ve vyvlastňovacím řízení prokazována ve smyslu § 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění. Tak tomu je i v nyní projednávaném případě, kdy byl veřejný zájem řádně zjištěn, byť nebyl předmětem dokazování. To zároveň nic nemění na povinnosti správního orgánu zjištěný veřejný zájem následně poměřovat se zájmy vyvlastňovaného.
22. Žalobce v rámci prvního žalobního bodu snesl řadu argumentů, jimiž zpochybňuje existenci veřejného zájmu na provedení záměru, tj. renovaci stávajícího elektrického vedení v ulici D. a jeho umístění pod zem. Tyto námitky a okolnosti ale jednak nejsou podloženy, neboť jde do značné míry jen o spekulace žalobce, ale zejména nejsou ani pro posouzení věci relevantní. Veřejný zájem na provedení daného záměru plyne přímo ze zákona a není ho třeba zvlášť dokazovat.
23. Pouze nad rámec nezbytného odůvodnění tedy lze uvést, že existenci veřejného zájmu nikterak nezpochybňuje okolnost, kdo stavbu inicioval ani že je stávající vedení podle žalobce bezpečné a zajišťuje odběr. Jak správně uvedl žalovaný odpovědnost za zajištění dodávek elektrické energie nese distributor, který je oprávněn posoudit potřebnost a ekonomický přínos záměru. Žalobce není v postavení, že by mohl jakkoliv zpochybnit samotné rozhodnutí distribuční společnosti provést záměr. Namítá-li, že by vyvlastnitel mohl provádět bez omezení opakovaně úpravy elektrického vedení a tím zatěžovat vlastníky pozemků v dané lokalitě, jde o pouhou spekulaci, přičemž žalobce ani netvrdí skutečnosti, z nichž by plynulo, že si vyvlastnitel počíná svévolně a vedení modernizuje bez racionálního odůvodnění. Pokud jde o tvrzené poškození fasády nově zateplených domů, správní orgány zcela správně a přilehavě poukázaly na skutečnost, že vyvlastnitel má povinnost po provedení záměru uvést budovy do řádného stavu (zejména zapravit fasády) a nahradit případnou škodu. A konečně pokud poukazuje žalobce na obsah revizní zprávy, která se týká stavu elektroinstalace v objektu sousedícím s dotčenou budovou žalobců (čerpací stanice LPG), pak lze uvést jen to, že taková revizní zpráva o stavu elektroinstalace v jednom konkrétním objektu neříká nic o stavu stávajícího elektrického vedení distribuční soustavy v ulici D. Ostatně vyvlastňovací úřad v prvostupňovém rozhodnutí (patnáctá strana) přilehavě odkázal na obsah souhrnné technické zprávy k záměru, podle níž je stávající elektrické vedení vybudované v roce 1972 již zastaralé a trpí nedostatky.
24. Krajský soud proto dospěl k závěru, že námitka žalobce není důvodná.

Alternativní umístění záměru

25. Další námitka žalobce spočívá v tom, že žalovaný ani vyvlastňovací úřad dostatečně nezkoumali možnost alternativního umístění přípojkové skříně mimo jeho budovu, a to na pozemku p. č. XD ve vlastnictví města Prostějova.
26. Podle názoru žalovaného lze takovou námitku uplatnit pouze v územním řízení, jež předcházelo rozhodnutí o umístění záměru, a nikoliv ve vyvlastňovacím řízení, jehož předmětem je jen posouzení podmínek pro vyvlastnění, nikoliv změna umístění stavby. Vyvlastňovací úřad k tomu navíc uvedl, že statutární město Prostějov daný záměr nerealizuje

a je ve stejné pozici jako ostatní účastníci řízení, přičemž jeho vlastnické právo k nemovitým věcem nepožívá menší ochrany než vlastnické právo ostatních osob.

27. K otázce umístění stavebního záměru a posuzování jeho alternativních tras existuje poměrně rozsáhlá judikatura, jejíž vývoj Nejvyšší správní soud přehledně shrnul např. v rozsudku ze dne 11. 1. 2024, čj. 7 As 249/2022-28.
28. Podle primární judikatury Nejvyššího správního soudu skutečně platí, že ve vyvlastňovacím řízení není prostor pro posuzování, zda existují alternativní varianty řešení stavebního záměru, a pokud měl vlastník pozemků námitky vůči trase stavby, měl je uplatnit v územním řízení (srov. rozsudky ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016-75, ze dne 29. 8. 2017, č. j. 8 As 187/2016-51, ze dne 16. 7. 2015, č. j. 7 As 105/2015-47 a ze dne 11. 8. 2021, č. j. 2 As 317/2020-41).
29. Tato judikatura však byla částečně modifikována již rozsudkem ze dne 8. 10. 2020, čj. 6 As 171/2020-60, č. 4118/2021 Sb. NSS, v němž Nejvyšší správní soud připomněl obecně platnou premisu, že jednou z podmínek vyvlastnění je i jeho nezbytnost. Pokud k dosažení účelu vyvlastnění mohlo vést vhodnější variantní řešení, bylo primárně třeba uskutečnit právě toto řešení, případně měl vyvlastňovací úřad přesvědčivě zdůvodnit, z jakého důvodu nejsou variantní řešení možná a je třeba vyvlastnit právě pozemek vyvlastňovaného.
30. V navazující judikatuře pak Nejvyšší správní soud vysvětlil, že ve věci 6 As 171/2020 rozhodoval v poměrně neobvyklé skutkové situaci (viz rozsudky NSS ze dne 24. 11. 2021, č. j. 10 As 365/2021-94, a ze dne 7. 9. 2023, č. j. 2 As 181/2023-57) a tyto závěry se uplatní jen za mimořádných skutkových okolností. V dalším rozsudku ze dne 24. 11. 2021, čj. 10 As 365/2021-94, ale Nejvyšší správní soud opět zdůraznil, že ve vyvlastňovacím řízení musí být prokázán veřejný zájem (§ 4 odst. 2 zákona o vyvlastnění), který zahrnuje jak zájem na vyvlastnění samotném, tak na jeho konkrétním rozsahu: „*Veřejný zájem není tedy automaticky dán jen proto, že pro stavbu bylo vydáno územní rozhodnutí. Vyvlastňovací orgán musí své úvahy zdůvodnit o to důkladněji, o čem konkrétněji s ním vyvlastňovaní polemizují, zejména v případě, že v žádném z předešlých postupů či řízení (v územním plánování a územním rozhodování) nemohli vyvlastňování takové argumenty uplatnit. Povinnost vypořádat se s argumenty vyvlastňovaných ve prospěch alternativní trasy tedy neznamená, že by vyvlastňovací orgán musel svým rozhodnutím popřít obsah územně plánovací dokumentace či územního rozhodnutí (srov. rozsudky ze dne 16. 7. 2015, čj. 7 As 105/2015-47, a ze dne 28. 7. 2021, čj. 1 As 176/20192019-53). Dále desátý senát upřesnil, že z této povinnosti neplyne, že by vyvlastňovací úřad musel stavět vlastnické právo konkrétních vyvlastňovaných (soukromých osob) nad vlastnické právo jiných soukromých osob, jejichž pozemky by byly nutné pro vedení alternativní trasy obchvatu. Dodal ovšem, že „[j]iná by mohla být situace, v níž by alternativou k umístění stavby na soukromé pozemky bylo její umístění na pozemky státu či obce nebo na pozemky samotného vyvlastnítele, je-li jím například obchodní společnost plnící úkoly veřejného zájmu (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2021, čj. 25 A 181/2019-65, nebo rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2021, čj. 7 As 70/2021-29).“*
31. Na základě shora uvedených východisek Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 7 As 249/2022-28 shrnul dosavadní rozhodovací praxi soudů takto: „*Vyvlastňovací orgány tedy nemají povinnost podrobně vyhodnotit každou v úvahu přicházející alternativní trasu (či umístění) veřejně prospěšné stavby, které se vyvlastňovací řízení týká. Jejich úkolem je však*

přesvědčivě zdůvodnit, z jakých důvodů nelze realizovat kvalifikovaný relevantní návrh konkrétního alternativního řešení, zvláště pak lze-li podle tohoto návrhu využít stejně dobře pozemků státu, obce, vyvlastnítele, respektive subjektů, u kterých lze presumovat zájem na vybudování dané veřejně prospěšné stavby. Nemusí se přitom nutně jednat o návrh zpracovaný formou projektové dokumentace (srov. rozsudky tohoto soudu ze dne 17. 6. 2021, č. j. 7 As 70/2021-29 a ze dne 22. 4. 2022, č. j. 4 As 375/2021-77). Požadavek na míru kvalifikovanosti návrhu by měl sledovat povahu stavby. Se zvyšujícími se požadavky na posouzení vlivu stavby na okolí (a zásah do práv) a její technické řešení souvisí i rostoucí důraz na odbornost nabízeného alternativního návrhu. Zajisté se na první pohled nabízí jiná míra odbornosti a technické dostatečnosti návrhu alternativního řešení vedení vysokého napětí (sloupů) oproti stavbě dálnice či vodního díla.“ Uvedeným výkladem se Nejvyšší správní soud řídil a navázal na něj i v rozsudcích ze dne 9. 1. 2025, čj. 6 As 246/2024-42, ze dne 25. 10. 2024, čj. 7 As 213/2023-51, ze dne 11. 7. 2024, čj. 2 As 272/2023-46 a ze dne 20. 5. 2024, čj. 6 As 11/2024-26. A ani zdejší soud nemá důvod se od stávající judikatury odchylovat v projednávané věci.

32. Krajský soud přitom rozumí závěrům Nejvyššího správního soudu tak, že vlastník vyvlastňované nemovité věci má možnost uplatnit námitky proti konkrétní trase nebo umístění záměru postupně jak v územním řízení, tak i ve vyvlastňovacím řízení. V obou řízeních budou správní orgány na takovou námitku nahlížet mírně odlišným úhlem pohledu, což je dáno především rozdíly mezi předmětem obou typů řízení. V obou případech by ale jak stavební úřad, tak vyvlastňovací úřad měly zhodnotit, zda předmětný stavební záměr, pro jehož účely má dojít k vyvlastnění, nelze plnohodnotně nahradit a vést v jiné trase, umístit v jiném místě anebo provést jiným způsobem, který by méně zasahoval do práv vlastníků vyvlastňovaných nemovitých věcí anebo (naopak) dalších dotčených osob, zejména těch na jejichž nemovitých věcech by měl být umístěn alternativní záměr.
33. Předpokladem k tomu, aby vlastník vyvlastňované nemovité věci mohl takovou námitku uplatnit však je, že musí jít o kvalifikovaný (nikoliv *a priori* nesmyslný či nerealizovatelný) návrh alternativního umístění záměru, které plnohodnotně nahrazuje záměr zvolený vyvlastnítelem. Nestací totiž jen obecně či nekonkrétně vznesený požadavek na „odsunutí“ záměru mimo nemovitou věc takového vlastníka. Navrhovaná alternativní trasa musí být reálně uskutečnitelná a musí plnohodnotně nahrazovat původně zvolenou a prosazovanou variantu.
34. Krajskému soudu je z vlastní úřední činnosti známo, že v projednávané věci se žalobce již v průběhu územního řízení, které předcházelo vydání územního rozhodnutí, domáhal toho, aby záměr, konkrétně přípojková skříň nebyla umístěna do fasády jeho domu, ale na pozemku statutárního města Prostějov. To je patrné jednak z obsahu územního rozhodnutí, které je součástí správního spisu v této věci, ale i z rozsudku zdejšího soudu ze dne 28. 2. 2023, čj. 29 A 15/2021-118, kterým byla žaloba proti územnímu rozhodnutí zamítnuta.
35. Nelze přehlédnout, že žalobce v této dřívější fázi přípravy záměru možnost alternativního umístění přípojkové skříně nikterak neupřesnil a dokonce ani neuvedl, na kterém pozemku by přípojková skříň měla být umístěna. Pouze poukazoval na skutečnost, že statutární město Prostějov uzavřelo s vyvlastnítelem smlouvu, jejímž předmětem bylo zřízení věcného břemene na umístění elektrického vedení na pozemcích města, tj. na pozemku p. č. XD před domem žalobce. A v tomto kontextu také namítal, že pokud město nesouhlasilo s umístěním přípojkové skříně na jeho pozemku, pak není důvod proč by k tomu měl dát souhlas žalobce. Právě v uvedeném kontextu na námitku reagovaly správní orgány, když konstatovaly, že

vlastnické právo města Prostějova nepožívá menší ochrany a zdejší soud k tomu s ohledem na formulaci žaloby v rozsudku čj. 29 A 15/2021-118 (bod 25) pouze dodal, že umístění přípojkových skříní „by nezabránilo omezení vlastnických práv žalobce a dalších účastníků, neboť by stále muselo dojít k napojení těchto skříní do budov.“)

36. Ačkoliv tedy žalobce ve fázi územního řízení podal proti umístění části záměru jen poměrně neurčité a nekonkrétní námitky, tak i přesto z jeho argumentace bylo již tehdy zjevné, že i když výslovně neuvedl, na jakém jiném pozemku podle jejich názoru lze přípojkovou skřín' umístit, cílil k tomu, aby byla umístěna na pozemku statutárního města Prostějova před budovou žalobce (z povahy věci nepřipadá v úvahu umístění skříně na vzdálenějším místě). Ani relativní neurčitost námitek ve fázi územního řízení navíc neznamená, že by konkrétní návrh alternativního umístění záměru nemohl žalobce přednést až ve fázi řízení o vyvlastnění. Ze zákona ani z výkladu judikatury totiž neplyne, že by s neuplatněním námitek týkající se alternativního umístění záměru v územním řízení byly spojeny účinky koncentrace spočívající v tom, že tutěž námitku již nelze účinně a v konkretizované podobě vznést v řízení o vyvlastnění.
37. Ve vyvlastňovacím řízení má vyvlastňovací úřad pravomoc a povinnost zabývat se v rámci posouzení přiměřenosti omezení vlastnického práva i otázkou, zda nelze téhož cíle dosáhnout způsobem méně omezujícím práva vlastníka. V daném případě žalobce přednesl zřetelnou a plausibilní argumentaci, proč nemá být přípojková skřín' umístěna do stěny jeho domu (možné narušení statiky, porušení nové fasády a izolace), ale na pozemku města p. č. XD, který není zastavěný. Jde o konkrétní návrh umístění, který lze s ohledem na nižší složitost stavby považovat za dostatečně *kvalifikovaný relevantní návrh konkrétního alternativního řešení záměru*.
38. Ve smyslu shora uvedené judikatury tedy bylo úkolem vyvlastňovacího orgánu, potažmo žalovaného zabývat se možností alternativního umístění záměru a řádně se s navrhovaným variantním umístěním záměru vypořádat. Této povinnosti však ani jeden ze správních orgánů nedostal. Jak žalovaný, tak i vyvlastňovací úřad konstatovali, že s ohledem na (ne zcela aktuální a přiléhavou) judikaturu správních soudů se touto námitkou nebudou ve fázi vyvlastňovacího řízení zabývat. Vyvlastňovací úřad sice doplnil, že vlastnické právo města Prostějova požívá shodné ochrany jako vlastnické právo žalobce. To však samo o sobě nikterak neodůvodňuje závěr, že omezení vlastnického práva žalobce je skutečně nezbytné. Ostatně již citovaná judikatura konstatuje, že je třeba zvlášť přesvědčivě zdůvodnit, *z jakých důvodů nelze realizovat kvalifikovaný relevantní návrh konkrétního alternativního řešení, lze-li podle tohoto návrhu využít stejně dobře pozemků státu, obce, vyvlastnítele, respektive subjektů, u kterých lze presumovat zájem na vybudování dané veřejně prospěšné stavby*. To je i tento případ, neboť žalobce navrhuje umístění přípojkové skříně na pozemku města, který nadto není v současné době zastavěný.
39. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a žalobní námitka je důvodná.
40. Krajský soud musí ovšem zdůraznit, že za stávajícího stavu věci nevylučuje, že umístění záměru, resp. přípojkové skříně do fasády domu žalobců je jediným účelným, ekonomicky únosným a logickým řešením, které nakonec může obstát v testu přiměřenosti (požadavek nezbytnosti). Nejprve by však musel žalovaný takový závěr řádně odůvodnit a vysvětlit tak žalobci, proč jeho požadavku nelze vyhovět a z jakých konkrétních důvodů nelze umístit dle jeho návrhu (např. kvůli technickým požadavkům, zajištění bezpečnosti, z důvodu

ekonomické neúnosnosti takového řešení apod.). Dosud se žalobci, ani krajskému soudu takového vysvětlení nedostalo, neboť ani v územním řízení ani ve vyvlastňovacím řízení se správní orgány touto otázkou meritorně nezabývaly. Není to přitom soud, kdo by měl odůvodnění napadeného rozhodnutí domýšlet nebo doplňovat, neboť by tím překročil meze své přezkumné pravomoci.

41. Krajský soud nepřehlédl, že vyvlastňovací úřad v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázal na § 3 odst. 7 liniového zákona, které stanoví, že „*v řízení o vyvlastnění se nepřiblíží k námitce vyvlastňovaného požadující změnu stavby, pokud by taková změna byla v rozporu s územním rozhodnutím, společným povolením nebo rozhodnutím o povolení záměru.*“ Toto ustanovení skutečně má potenciál přenastavit dosavadní výklad zastávaný citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Jak ale plyne z přechodného ustanovení čl. II bod 2 zákona č. 465/2023 Sb., dotčené ustanovení liniového zákona se nevztahuje na řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 465/2023 Sb., tj. před 1. 1. 2024. V projednávané věci bylo vyvlastňovací řízení zahájeno dne 18. 12. 2023, a proto nelze v tomto případě k citovanému ustanovení přihlídnout.

Námitka podjatosti

42. Naopak za nedůvodnou krajský soud shledal námitku týkající se podjatosti pověřené úřední osoby, resp. všech pracovníků vyvlastňovacího úřadu.
43. Podle § 14 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“) *každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu, o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.* Podle odst. 2 *úřední osoba není vyloučena podle odstavce 1, pokud je pochybnost o její nepodjatosti vyvolána jejím služebním poměrem nebo pracovněprávním nebo jiným obdobným vztahem ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku.*
44. Důvody tvrzené podjatosti spatřuje žalobce primárně v tom, že mu Magistrát města Prostějova činí různé potíže a rozhoduje nezákonně. Takové okolnosti ale nelze podřadit pod žádný z důvodů podjatosti stanovených taxativně v § 14 odst. 1 správního řádu. Nezákonnost postupu nebo dílčí procesní pochybení správního orgánu, resp. pověřených úředních osob v téže, a tím spíše v jiné věci není důvodem vyloučení pověřené úřední osoby. K nápravě případných nezákonností v postupu správního orgánu jsou určeny jiné prostředky ochrany podle správního řádu (nebo zvláštních předpisů), zejména odvolání proti rozhodnutí správního orgánu, případně stížnost podle § 175 správního řádu nebo i podání žaloby u soudu ve správním soudnictví, jichž žalobce jako účastník řízení mohl využít, a také jich zjevně využil.
45. Důvodem podjatosti tedy nemůže být nezákonnost postupu katastrálního úřadu zjištěná v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 123/2013-28, byť k nezákonnosti došlo v řízení iniciovaném Magistrátem města Prostějova jako stavebním úřadem. K odkazu na rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 29 Ca 200/96, pak lze uvést, že se v ní soud zabýval specifickou situací, kdy správní orgán rozhodl ve věci samé dříve, než podle tehdy účinného zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů rozhodl o dříve uplatněné námitce podjatosti. V této souvislosti soud vyslovil, že „*[v]znesená námitka způsobuje, že v řízení o věci samé nesmí pracovník správního orgánu, proti němuž byla námitka podjatosti vznesena, činit žádné úkony, vyjma neodkladných.*“ O důvodech podjatosti

konkrétní úřední osoby ani o tom, zda se snad mohou vztahovat i na úřední osoby podílející se na projednání a rozhodnutí v nyní projednávané věci, však z odůvodnění tohoto rozsudku neplyne nic.

46. Pokud jde o údajnou pasivitu Magistrátu města Prostějova při řešení problémů s kanalizací, která způsobuje zápach u domu žalobce, je třeba v první řadě uvést, že žalobce toto tvrzení nikterak nedoložil. I kdyby skutečně magistrát problém odmítal aktivně řešit, není soudu zřejmé, jakým způsobem by tato skutečnost mohla ovlivnit rozhodování vyvlastňovacího úřadu, resp. zpochybnit nestrannost pověřené úřední osoby.
47. Ohledně údajné podjatosti Mgr. L., lze poukázat i na § 14 odst. 2 správního řádu, podle něhož není pracovněprávní poměr úřední osoby k územnímu samosprávnému celku sám o sobě důvodem k jejímu vyloučení. Citované ustanovení se dotýká problematiky tzv. systémové podjatosti, jež může vznikat v případech, kdy správní orgán (typicky obecní úřad) rozhoduje zpravidla v přenesené působnosti ve věci, která se úzce dotýká zájmů obce, tedy její samostatné působnosti.
48. O takový případ by mohlo jít i v nyní projednávané věci, neboť nelze vyloučit, že město Prostějov, jehož obecní úřad vystupuje jako vyvlastňovací úřad, může mít zároveň (nikoliv zcela zanedbatelný) zájem na tom, aby přípojková skříň nebyla umístěna na jeho pozemku. Nicméně samotný záměr nepředstavuje natolik závažný a klíčový projekt, u něhož by bylo možné předpokládat, že město Prostějov se může prostřednictvím magistrátu snažit ovlivnit výsledek řízení ve svůj prospěch. Krajskému soudu není zřejmé, jak by případné umístění jedné přípojkové skříň na pozemku města v jeho okrajové části, což je podstatou návrhu žalobce, mohlo podstatně ovlivnit zájmy či rozvoj samosprávy natolik, aby založil vážné riziko systémové podjatosti vyvlastňovacího úřadu.
49. Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 11. 2012, č. j. 1 As 89/2010-119, systémová podjatost úředních osob „není dána samotnou existencí zaměstnaneckého či jiného obdobného poměru, ale pouze v případě překročení kritické míry systémového rizika. Zaměstnanecký či obdobný poměr je však signálem ke zvýšené opatrnosti a „podezřívavosti“, k němuž musí přistoupit další skutečnosti, které způsobí překročení oné kritické míry systémového rizika. (...) k pochybám o nepodjatosti postačí i poměrně nízká míra podezření (srov. také rozsudek ze dne 10. 8. 2016, č. j. 6 As 190/2015 - 80, bod 46).
50. Právní úprava vychází z toho, že nebezpečí ovlivnění nežádoucím vztahem je třeba aktivně předcházet tak, aby k tomu pokud možno nikdy nedošlo, a proto připouští, že v některých případech bude z výkonu pravomoci v konkrétní věci vyloučena i osoba, o níž není ani jisté, že u ní nežádoucí vztah existuje. Zákon tedy nevyžaduje jistotu ani přiměřenou pravděpodobnost existence nežádoucího vztahu; dostačuje již, jestliže o nepodjatosti lze pochybovat (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2024, č. j. 9 As 184/2024 - 163, bod 49; nálezný Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 1/19, bod 39). Při zkoumání podjatosti je však třeba vycházet nikoliv ze subjektivního přesvědčení účastníků řízení či rozhodující osoby o její podjatosti či naopak nestrannosti, nýbrž z existence objektivních okolností, které jsou způsobilé vyvolat oprávněné pochybnosti o nezájatosti této osoby v konkrétním případě. Podstatné je také objektivní „zdání nestrannosti“, tj. to, jak by se nestranné rozhodování jevílo nezaujatému vnějšímu pozorovateli.
51. Krajský soud musí konstatovat, že ani žádná z okolností zmiňovaných žalobcem není ani vzdáleně způsobilá vyvolat nadkritickou míru rizika systémové podjatosti Magistrátu města Prostějova. Tvrzení o zápachu z kanalizace je nepodložené, a není ani zřejmé, jakým

způsobem má tato okolnost ovlivnit vztahy mezi žalobcem a městem Prostějov. Ani oba více než deset let staré rozsudky správních soudů ve věcech, v nichž žalobce vystupoval jako účastník řízení, nezakládají podle soudu vážnou obavu z podjatosti vyvlastňovacího úřadu. Nezákonnost v postupu správních orgánů, k níž došlo před velkou dobou, nenaznačuje nic o aktuálním poměru mezi žalobcem a vyvlastňovacím úřadem. A konečně, nějakou nadkritickou úroveň pochybností o podjatosti nezakládá ani údajné pochybení pověřené úřední osoby spočívající v záměně majitele pozemků p. č. XE a XF v úředních písemnostech. Žalobce jednak neuvedl, o jaké písemnosti a jaké řízení vůbec šlo, a navíc toto tvrzení nijak nedoložil. Jde přitom o typ pochybení úřední osoby, proti němuž zákon skýtá prostředky ochrany a jež samo o sobě důvodem podjatosti není.

52. Krajský soud si je vědom i skutečnosti, že z projednání a rozhodování věci u vyvlastňovacího úřadu byl vyloučen vedoucí stavebního úřadu Magistrátu města Prostějova. Usnesením ze dne 11. 1. 2024 byla oprávněnou úřední osobou určena vedoucí právního oddělení Odboru vnitřní správy Magistrátu města Prostějova. Důvodem vyloučení však byly „*historické právní spory s vyvlastňovaným*“, Jde tedy důvody ryze osobní, vyplývající ze vztahů mezi vedoucím stavebního úřadu, jež nelze přenést na správní orgán jako celek. Ani tato okolnost tedy nenaznačuje existenci zvýšené míry rizika vzniku systémové podjatosti Magistrátu města Prostějova při rozhodování v této věci.

Narušení statiky budovy

53. K namítanému narušení statiky budovy č. p. XC v důsledku realizace záměru, se krajský soud ztotožňuje plně se závěrem správních orgánů, že v řízení o vyvlastnění již není pro hodnocení této otázky žádný prostor. Posouzení záměru a jeho případného vlivu na stávající (okolní) zástavbu, včetně případného rizika narušení statiky budov je předmětem řízení o umístění (a/nebo o povolení stavby) vedeném stavebním úřadem. Právě stavební úřad má působnost k posouzení těchto otázek. Naopak předmětem vyvlastňovacího řízení je primárně posouzení, zda 1) k realizaci konkrétně vymezeného záměru, jehož realizace je účelem vyvlastnění, je nezbytné odnětí či omezení vlastnického práva, 2) v jakém rozsahu má k odnětí či omezení vlastnického práva dojít a 3) jaká má být náhrada za odnětí či omezení vlastnického práva. Ve vyvlastňovacím řízení se již posuzuje toliko to, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro vyvlastnění, nikoliv jakým konkrétním způsobem a za jakých podmínek má být záměr proveden. K tomu ostatně vyvlastňovací úřad nemá odbornou způsobilost.
54. Touto námitkou se ostatně zabývali v rámci rozhodování o umístění stavby, jak stavební úřad a žalovaný (jako nadřízený orgán), tak i Krajský soud v Brně, který stejně jako stavební úřad dospěl k závěru, že námitka není důvodná (srov. citovaný rozsudek čj. 29 A 15/2021-118, bod 28, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2024, čj. 7 As 91/2023-34, bod 19). Lze jen poznamenat, že neúspěšnost této námítky pramení mj. i ze skutečnosti, že žalobce neposkytl potřebnou součinnost nezbytnou k odbornému statickému posouzení jejich domu během územního řízení. Krajský soud i nyní podotýká, že jestliže měl žalobce skutečný zájem o posouzení, zda umísťovaná stavba zhorší statiku budovy, mohl provést toto posouzení na vlastní náklady, či mohl poskytnout součinnost v jiném, předem domluveném termínu. Jelikož však byl žalobce v obou možnostech pasivní a žádnou aktivitu, ani součinnost neprojevil, nezbyvá krajskému soudu než konstatovat, že takový postup jde plně k tíži žalobce, neboť absenci součinnosti již nelze napravit v rámci vyvlastňovacího řízení; v této fázi již není pro posouzení technické stránky záměru a způsobu jeho provedení žádný prostor.

Výše náhrady za vyvlastnění

55. Pokud jde o námitku týkající se přiznané výše náhrady za vyvlastnění, je třeba uvést, že tato otázka patří do výlučné pravomoci soudů rozhodujících v řízení podle občanského soudního řádu. Podle § 28 odst. 1 zákona o vyvlastnění totiž lze v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat pouze výrok o vyvlastnění podle § 24 odst. 3 zákona o vyvlastnění. Naproti tomu výrok o náhradě za vyvlastnění podle § 24 odst. 4 zákona o vyvlastnění lze projednat (pouze) v občanském soudním řízení. V nyní projednávané věci tedy soud (jako soud rozhodující v soudním řízení správním) nemá pravomoc rozhodnout o části žaloby směřující proti výroku o náhradě za vyvlastnění.
56. Formálně správně by tedy za této situace měl soud žalobu v části směřující proti výroku o náhradě za vyvlastnění vyloučit k samostatnému řízení a tuto vyloučenou věc předat senátu soudu rozhodujícímu ve věcech podle části páté občanského soudního řádu.
57. Soud nicméně dospěl k závěru, že by takový postup byl neúčelný. Podle § 28 odst. 2 věty druhé zákona o vyvlastnění totiž platí, že *zrušením výroku podle § 24 odst. 3 (výrok o vyvlastnění) pozbývá platnosti i výrok podle § 24 odst. 4 (výrok o náhradě za vyvlastnění)*. Jak vyplynulo již z posouzení předchozích námitek, alespoň jeden žalobcem uplatněný žalobní bod je důvodný, a důvodná je tedy i celá žaloba, což vede ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí v části výroku o vyvlastnění. Přímým důsledkem zrušení výroku o vyvlastnění je i pozbytí platnosti výroku o náhradě za vyvlastnění. Za daných okolností by proto bylo nevhodné a neúčelné, aby soud v občanském soudním řízení vedl další řízení o části podané žaloby týkající se náhrady za vyvlastnění. Ostatně výsledkem řízení před soudem v občanském soudním řízení by mohlo být pouze rozhodnutí o zastavení řízení pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení podle § 104 odst. 1 občanského soudního řádu v důsledku odpadnutí předmětu řízení.
58. Tím nebude žalobce zkrácen na právu domáhat se soudní ochrany proti výroku o výši náhrady o vyvlastnění. Tvrzený nárok totiž mohou uplatnit u soudu znovu poté, co žalovaný vydá nové rozhodnutí ve věci samé.

Přerušování řízení

59. Krajský soud nevyhověl ani návrhu žalobce na přerušování řízení. Žalobce tvrdí, že podal u Evropskému soudu pro lidská práva stížnost proti citovanému rozsudku krajského soudu čj. 29 A 15/2021-118, jakož i proti navazujícím usnesením Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Toto tvrzení ale v prvé řadě nikterak nedoložil a nesdělil soudu ani číslo, pod kterým měla být stížnost zaregistrovaná a zda Evropský soud pro lidská práva vůbec shledal stížnost přijatelnou. Podstatnější ale je, že již s ohledem na výsledek řízení o nyní podané žalobě, tedy zrušení napadeného rozhodnutí, neexistuje žádný důvod, proč vyčkávat s rozhodnutím věci do doby, než se související kauzou týkající se umístění stavby bude případně zabývat Evropský soud pro lidská práva. Žalobce se navíc mylí i v názoru, že pokud prý Evropský soud pro lidská práva zruší rozhodnutí Krajského soudu v Brně, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, pak odpadne důvod vyvlastnění. Takovou pravomoc (rušit rozhodnutí vnitrostátních orgánů) totiž Evropský soud pro lidská práva nemá. V případě, že by mezinárodní soud dospěl k závěru, že došlo k porušení lidského práva nebo základní svobody žalobců, pak by bylo možné docílit zrušení rozhodnutí o umístění stavby pouze obnovou řízení o ústavní stížnosti podle § 119 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a to při splnění zákonem stanovených podmínek.

V. Závěr a náklady řízení

60. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
61. V dalším řízení se žalovaný vypořádá s námitkou alternativního umístění (řešení) záměru před dům žalobců na pozemku p. č. XD ve vlastnictví města Prostějov. Za tímto účelem si žalovaný vyžádá i stanovisko vyvlastnítele a Magistrátu města Prostějova, kteří musí mít možnost se k takové variantě vyjádřit. Při posouzení alternativního umístění záměru (přípojkové skříně) přihlédně žalovaný vedle míry dotčení práv žalobců stávající variantou umístění, i k míře dotčení práv jiných osob v případě realizace navrženého alternativního řešení (zejm. města Prostějova jako vlastníka pozemku p. č. XD), jakož i k dalším aspektům jako např. k technické proveditelnosti navrhovaného variantního řešení, jeho bezpečnosti, ekonomické únosnosti apod. Výsledný závěr žalovaný řádně odůvodní.
62. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
63. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna žalobcova zástupce (advokáta) a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (ve znění účinném od 1. 1. 2025, pokud jde o úkony učiněné po tomto datu účinnosti). V daném případě se jednalo o úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba) ve výši 2 x 4 620 Kč (dle nové úpravy, neboť úkony byly činěny po 1. 1. 2025) a 2 režijní paušály ve výši 450 Kč, tedy celkem 10 140 Kč. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení dle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 2 129 Kč odpovídající dani (21 %), kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku 1 000 Kč.
64. Celkem tedy byla žalobci vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 16 269 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.
65. O náhradě nákladů osoby zúčastněné na řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Vzhledem k tomu, že osobě zúčastněné na řízení soud plnění žádné povinnosti neuložil, krajský soud jí náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v souvislosti s plněním povinnosti, uložené soudem, žádné náklady nevznikly, a na náhradu jiných nákladů řízení ze zákona nárok nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo

člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. července 2025

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu